סיפא קרי ליה למעילתו אשם מעילתו. בתמיה: ומאי **יש** ריעא דהוה ליה **רובן כרן.** על כרחיך מנא דמתני' דוקאן לחלק בשמומיהן של שני אשמות הללו לפי שהאחד בא לחובת אשמו והשני לאשם מעילות ליפיל קרן לאחד מהן אשמו ולאחד מהן מעילתו הילכך ריעא דהוה ליה **רובן כרן ומומכו** קרן **לאשמו** מעילתו כלומר קרן מעל בו ומומכו להודיע דמה שהוא מביא אשם מעילות בעבירה זו משום מעילה ומומכו הוא ואת הקרב לאשם אשם מעילות קרן אשמו **סיפא** קרי ליה הוי ליה רובן קרן ומומכ להמיל יפה שמי פלעים והקרן והמומכ אינו עולה אלא פלע ומומכ ואין **שאינו** גזילתו אלא שאינו קרב בשביל מעילתו קרן ליה הוי ליה **למעילתו** אלא שם אשם קולטו מעילתו על שם אשם מעילות: **בינוים חומשין.** כגון מעל בנ' פלעים לאשם כמה פעמים עד שיעלו החומשים לנ' פלעים מהו שיקח מהן אשם למעילתו. **וכינוס חומשין** כגון הפריש ג' פלעים לאשם ומעל בקרן ד' פעמים שיעלו החומשין לאשם פלעים מהו שיתכפר בחומשין לבדו שיקנה הן היל והקרן יפול לנדבה להא מוכח הוא מרבי ו': **שאם הקדש.** כגון נקח היל בפלע והוקרו פלעים ועמדו על שמים: **הלא הפרשים.** בשעת הפרשה לא היה שוה אלא פלע אבל עכשיו כשהפרישן שוה ב' פלעים. **ושמע מינה אשם מתכפר.** מדקתני יקרב לאשמו: **דהא תמר ליה שמנית.** וזה שהוליאו בפיטומו פלע: **ס"ג.** מפיפא להא דגריעא לפיטומו **ואשבחיה בפלע ושוה שמנית.** ולקמן פריך סוף סוף שמע מינה לאשם מתכפר בחומו וזו שהשבית שהקדש פלא **תמרון:** [ג] **דאשומי דפלא.** זוה לאחד להפלים פלע שני. ומי קשיא ליקומה כגון לחזיל גביה רועה פלע פלע לגזבר מציתו ומי לחזיל גביה רועה לאחלי שהם פלע שוה **נעשת** הפרשה ב' פלעים ומי לייבניה ניהליה בחנם מאי אינכפת ליה לם לא בעינן פלא שוה שני פלעים והכי שוה שני פלעים והקדש בשעת כפרה יפה שתי פלעים (לא) יצא [ד] בעי רבי אלעזר אדם מתכפר בשבח הקדש או לא א"ר יוחנן כמה שנים גדל זה בינינו ולא שמע הלכה זו ממני מכלל דא"ר יוחנן [ב]אין ועל הדא אמרה דתנן [ג]ולד תודה ותמורתה וכן המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה אין טעונה לחם [ד]ושלח [ה] ר' חנינא משמיה דר' יוחנן לא שנו אלא לאחר כפרה [ו] דולד אין טעון לחם אבל לפני כפרה טעון לחם אלמא קסבר [ז]מתכפר בשבח הקדש בעי ר' אלעזר בעלי חיים נדחין או לא א"ר יוחנן [ח]הרי כמה שנים גדל זה בינינו ולא שמע הלכה זו ממני מכלל דר' יוחנן אמרה אין [ט]דאמר ר' יוחנן [י]בהמה של שני שותפין הקדיש חציה [יא] וחזר ולקח חציה והקדישה קדושה ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה [יב] ש"מ תלת ש"מ בעלי חיים נדחין [יג] וש"מ קדושת דמים מדחה וש"מ יש דיחוי בדמים [יד] בעי ר"א [טו]הוזלו טלאים בעולם מהו מי אמרינן [טז]מבחר נדריכם בעינן והא איכא או דילמא [יז]כסף שקלים בעינן וליכא א"ר יוחנן כמה שנים גדלנו בבית המדרש ולא שמענו הלכה זו ולא והאמר ר' יוחנן [יח] אמר ר' שמעון בן יוחאי מפני מה לא נתנה תורה קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להן תקנה לאכול בקדשים אימא לא לימדנו הלכה זו והא רבי [יט] זירא בר אדא מהדר תלמודיה כל תלתין יומין קמיה אימא לא נתבקשה הלכה זו ממנו בבית המדרש גופא אמר רבי יוחנן משום רשב"י מפני מה לא נתנה [כ] קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להם תקנה לאכול בקדשים מתקיף לה אביי אלא מעתה חטאת חלב [כא] יתן לה קצבה דלכפרה אתיא ולאו לאישתרויי באכילת קדשים הוא מתקיף לה רבא אלא מעתה אשם נזיר [כב] להוי ליה קצבה דלבטלה הוא דאתי דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי [כג] אין לך דבר שהוא בא לבטלה אלא אשם נזיר בלבד קשיא: מתני'

בשעת כפרה יפה שתי פלעים (לא) יצא [ד] בעי רבי אלעזר אדם מתכפר בשבח הקדש או לא א"ר יוחנן כמה שנים גדל זה בינינו ולא שמע הלכה זו ממני מכלל דא"ר יוחנן [ב]אין ועל הדא אמרה דתנן [ג]ולד תודה ותמורתה וכן המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה אין טעונה לחם [ד]ושלח [ה] ר' חנינא משמיה דר' יוחנן לא שנו אלא לאחר כפרה [ו] דולד אין טעון לחם אבל לפני כפרה טעון לחם אלמא קסבר [ז]מתכפר בשבח הקדש בעי ר' אלעזר בעלי חיים נדחין או לא א"ר יוחנן [ח]הרי כמה שנים גדל זה בינינו ולא שמע הלכה זו ממני מכלל דר' יוחנן אמרה אין [ט]דאמר ר' יוחנן [י]בהמה של שני שותפין הקדיש חציה [יא] וחזר ולקח חציה והקדישה קדושה ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה [יב] ש"מ תלת ש"מ בעלי חיים נדחין [יג] וש"מ קדושת דמים מדחה וש"מ יש דיחוי בדמים [יד] בעי ר"א [טו]הוזלו טלאים בעולם מהו מי אמרינן [טז]מבחר נדריכם בעינן והא איכא או דילמא [יז]כסף שקלים בעינן וליכא א"ר יוחנן כמה שנים גדלנו בבית המדרש ולא שמענו הלכה זו ולא והאמר ר' יוחנן [יח] אמר ר' שמעון בן יוחאי מפני מה לא נתנה תורה קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להן תקנה לאכול בקדשים אימא לא לימדנו הלכה זו והא רבי [יט] זירא בר אדא מהדר תלמודיה כל תלתין יומין קמיה אימא לא נתבקשה הלכה זו ממנו בבית המדרש גופא אמר רבי יוחנן משום רשב"י מפני מה לא נתנה [כ] קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להם תקנה לאכול בקדשים מתקיף לה אביי אלא מעתה חטאת חלב [כא] יתן לה קצבה דלכפרה אתיא ולאו לאישתרויי באכילת קדשים הוא מתקיף לה רבא אלא מעתה אשם נזיר [כב] להוי ליה קצבה דלבטלה הוא דאתי דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי [כג] אין לך דבר שהוא בא לבטלה אלא אשם נזיר בלבד קשיא: **מתני'**

יפה סלע יצא: בשעת הפרשה יפה סלע ובשעת כפרה יפה שתי סלעים לא יצא. גליון בקצת ס"א הגירסא להיפך בשעת הפרשה יפה סלע ובשעת כפרה יפה שתים כשר בשעת הפרשה יפה שתים ובשעת כפרה יפה סלע פסול עיין בפ' המשנה ברמב"ם ובראב"ק גריס כגירסת רש"י. בשעת הפרשה והכא ליכא לאוקמא כשפשטו מדלא קתני והרי הוא בשותים כדלעיל וגם מדקתני בשעת הפרשה יפה סלע משמע דלא אחויי רועה גביה מש"ה לא אוקמי דאוזיל רועה גביה תוס' כת"י: בשעת הפרשה. ואין סברא לומר כשפשטה סלע יצא (בשעת) דבשעת הפרשה יפה ובשעת כפרה יפה שתים דא"כ הוי ליה למימר ובשעת כפרה הרי בשתים. מהר"י ד"ל: **[ה]** בעי. ע"ז תוס' מנחות (פ ע"ח) ד"ה מאי: **[ו]** רב חנניא משמיה: **[ז]** על תיבות דולד אין טעון לחם נרשם עליהם קו מלמעלה להורות כי לפ"ד דאוי לסמוך: **[ח]** קסבר אדם מתכפר: **[ט]** על תיבת הרי נרשם קו מלמעלה להורות כי לפ"ד דאוי לסמוך: **[י]** וחזר ולקח כו' להכי נקט ב' שותפין שאם היה כולו שלו והקדיש חציה פשיטא שפשטה קדושה בכולה כיון דהקדיש לדבר שהנשמה תלויה בו וחזי להקרבה אבל השתא שהיא של שותפין לא פשטה בכולה והילכך אמר וחזר ולקחה ולא קאמר ואח"כ הקדיש חבירו חציה האחרת משום דלא הוי מצי למימר ועושה תמורה דשותפין אינן ממיירין כדאיתא בתמורה ובפ"ק דזבחים. תוס' הרא"ש: **[יא]** ע' בחדושין: **[יב]** נדחין דקתני אינה קריבה וש"מ כו' מדחה דקתני ותמורתה כיוצא בה וש"מ: **[יג]** בדמים דקתני קדושה לדמי ש"מ דקדושין יש גרסה אחרת דלא גריס כגירסא דלעו: **[יד]** יוחנן משום ר' חני' אמר נחמן: **[טו]** ר' חייא בר אבא מהדר תיבת זירא נחמן ותיבת אדא ל"ש: **[טז]** נתנה תורה קצבה: **[יז]** חלב נהוי לה תיבת יתן ל"ש: **[יח]** נזיר נהוי ליה אות ל' ל"ש: **[יט]** ע' בחדושין: **[כ]** דזבן כו' תיבת רוב נמחק: **[כא]** איל דזבן קרן וחומשא שהרי ברישא הקרן והחומש עולין עשרה וזו כמו כן אחד מהאילים אשר לקח הוא יפה עשרה וזו ולהכי קרא: **[כב]** לאשמו הראשון דהיינו גזילו מעילתו: **[כג]** איל דזבן קרן והחומש דהיינו גזילו ומחיבת דהאיל עד תיבת אינו עולה ל"ש: **[א]** וחומש סלע ואין: **[ב]** מה"ד תשלום דסלע: **[ג]** סלעים בעינן וליכא: **[ד]** הימנה. גליון א"ר"ל אע"ג דמשנה היא ופליגי ר' יהודה ור"ש מ"מ בעי לאשמועינן כמאן סבר ר' יוחנן: **[ה]** דיחוי ושוב אות ד' נמחק:

ולד תודה. שהפפרש תודה מעוברת ילדה (מנחות עט: מכת"י). **והפריש אחרת תחתיה אינה טעונה לחם.** הרמשנה שם מנמקת מאי הקרבת שניה, וכן שניה שם מנמקת הרמשנה קודם הקרבתה והקריבה שוב אין שניה טעונה לחם (שם). **הקדיש חציה.** אחד מהם (בחרים יב:). **ואינה קריבה.** כוחיל ומפחילת הקדישה לפ כרחה לקריב, דאי הויא חיסה מולין ומהו מעקרו כוח, הלכך אינה קריבה עוד ומביא ולוקחין בדמיה אחרת (שם וכני"ו קדושין ז:). כוחיל ומפחילת כשהקדים חציה לפ היסה רחוי ליקרב הלכך הקדשה למיפי וכיון דלא כוחי דיהיב לפ הקדשה קדושה בהמיה שנעשת כמיים דמיה דיחוי גמור, שפ לכשנמלות נמה שהיסה רחויה אינה קריבה הלכך רועה (פסחים צח). ומ"ש דהלכך מיחו דיחוי לעולם משום דיחוי קמלי (תמורה כו:). **אם נתמו יהמו לעולם,** ופיכא **לא נתמו יהמו לעולם.** (ע"ש עני יומא סד:). **אין** דיחוי מלא בשמונין אבל בעלי חיים שנמכו מחכין ונמלין, ולהיליה קריבה הן בשמה כשמוך ולקח חליה (קדושין ז:). **קדושת דמים מדחה וש"מ יש דחוי בדמים.** לפיל דבר אלא קדם מחילה להקרבת גופו חלא נחמיי, כגון הקדש חליה וחליה השני ומולין, דמי ליקרב גופו כמחילת הקדישו אינו קרוב עוד לעולם, דהוחיל ונדמה יהמה, ולא מיחלי אין דיחוי בקדשים אלא הקדש לגופו ונדמה מהקריב, אבל קדושת דמים לא מלינמא למימר היה מוכת דיחוי ולי אמינא לא שמא הכשר הקרבה כגון כבש דמור ולקח חליה מקדש **[ו]** איל דזבן קרן ותיבת רובן נמחק: **[ז]** איל דזבן קרן תיבת רובן נמחק: **[ח]** עי' בחדושין: **[ט]** דאפרשיה אימא לך מיתכפר תיבות אימא למימר ל"ש: **[י]** להו אדם מתכפר: **[יא]** דאוזיל רועה גביה. גליון אם מתכפר בשבח הקדש ושאר בהקדש ס"א יאמרו אדם מתכפר בשעת הפרשה; **[יב]** הפרשה יפה שתי סלעים ובשעת כפרה

תורה אור השלם

1. וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשָׁכְּנוֹ שָׁמוֹ שָׁם שְׁמָּה תָּבִיאוּ אֵת כָּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם עוֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וּתְרוּמַת יֶדְכֶם וְכֹל מִבְחַר נִדְרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְּרוּ לַייָ: דברים יב יא
2. נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא מַעַל וְחָטְאָה בְּשִׁגְגָה מִקָּדְשֵׁי יְיָ וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַייָ אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ בְּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם: ויקרא ה טו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה במתומכי וכו' ומגורע משום שכפתן:

רבינו גרשום

קדשה לגמרי דהציה איתעבידא בספק וחציה דראי להילכך לא קדשה כל כך ויש לה פדיון ומותר בהנאה אבל מיצה דמה נמי מספק ואח"כ נודע דכולה איתעבידי בספק אסור באכילה ובהנאה לפי שעל ספק הפריש תחלה וכבר נעשת כולה בספיקה וכיפרה ספיקה והלכה לה נעשת מצותה לשם מה שהפרישה ואסור בהנאה: המפריש ב' סלעים לאשמו. כגון לאשם (מצורע) [מעילות] ולקח בהן ב' אילים כו': לקח בהן ב' אילים לחולין. שמעל שחילל במעות ויקנה מהן שני אילים לשם חולין: היפה ב' סלעים יקרב לאשמו. לאשם מעילתו בשביל שמעל במעות של הקדש והשני איל שוה עשרה זוז דהיינו ב' סלעים וב' חומשין דהיינו קרן וחומש יקרב למעילתו לשום דמי אותו אשם שהיה מחוייב שמעל בדמיו. אבל קנה באותן שני סלעים בסלע איל לצורך אשם שהיה מחוייב ובסלע האחד מעל בו ויקנה ממנו איל אחד לחולין אם היה אותו שקנה לשום אשם שוה ב' סלעים יקרב לאשמו שמחוייב והשני איל אם הוא שוה נמי ב' סלעים יקרב למעילתו לאשם מעילות ויביא עמו סלע וחומשה דהיינו קרן וחומש מביתו ויתנהו לגזבר. הכא בסיפא דלא מעל אלא בחצי הקדש ונשאר בהקדש כדי קניית אשם חובתו הילכך יביא השני לאשם מעילות וישלם סלע וחומשו מביתו אבל ברישא שמעל בכל ההקדש הילכך השוה ב' סלעים לאשם מעילות והשני למעילתו לקרן וחומש כדאמרן: קס"ד והשני למעילתו דבאשם מעילה קאמר: אלימא אל אשם כלומר לשום אשם מעילתו: למימר דחומש בהדי איל מעילות מיתי ליה. דהכא מובלע החומש עם דמי האיל: והכתיב ואת אשר חטא מן הקדש ישלם וחמישיתו יוסף עליו אלמא דחומש בהדי גזילו בהדי קרן מיתי ליה. והדר אשם מעילות ואת אשמו יביא לה': ועוד קתני סיפא. והשני של חולין יקרב למעילתו לשום אשם מעילות: ויביא עמה סלע וחומשה מביתו אלמא בהדי גזלו בהדי קרן מיתי לה. וקשיא רישא לסיפא ולקרא אלא מאי והשני למעילתו דקתני ריישא לסיפא כמה דאיתהני מהקדש כו' כדפרשינן במתניתין: במאי אוקמתא כר' אימא סיפא כר'. ריישא קרי ליה למעילתו גזילו כדאמרן: [ג]וסיפא קרי למעילתו איל אשם: ריישא דהוי איל שני דזבן קרן וחומש דלא הוי ליה למעילתו קרי ליה לגזילו מעילתו: וסיפא דלא הוי איל שני דזבן קרן וחומש דלא שוי אלא תמניא וזוי קרי ליה למעילתו איל אשם ויביא עמה סלע וחומש מביתו: בכינוס חומשין מהו שיתכפר. כלומר אם מעל וחזר ומעל וחזר עד שעלו החומשין לב' סלעים ואם רצה להתכפר באותן ב' סלעים מהו שיתכפר בהן: אם תמצא לומר. לפרש הבניא דלקמן דאדם מתכפר בשבח הקדש כגון שקנאו בסלע ושבחיהו והעמידו עד ב' סלעים ויכול להתכפר בו היינו טעמא משום דקא טרח ביה שהוציאו והכניסו עד שהשביחו אבל הכא בהא בהמה שקנה בב' סלעים מכינוס חומשין דלא טרח בה לא מכפר בה: או דילמא דאם תמצא לומר. לפרש הבניא דלקמן דאין אדם מתכפר בשבח הקדש היינו טעמא: משום דלא אפרשיה. לשבח מכיסיה אלא ממילא שבח וברשותא דהקדש שבח אבל בדין שבח דכינוס חומשין דאפרשיה מכיסיה אימא מתכפר: מאי לאו כי לקח ב' אילים בב' סלעים כל חד זבן בד' וזוי ושבח ליה רשוה תמניא וש"מ דאדם מתכפר בשבח הקדש: לא הכא במאי עסקינן דאוזיל רועה גביה. שמכר לו רועה ב' אילים שוים ד' סלעים בב' סלעים והאי שבח אינו דהקדש אלא דבעל הבית לפי שעשה לו הנאות לרועה מקודם לפיכך (נתנם) [מכרם] לו בזול ודמי כאילו אפרשיה בעה"ב להאי שבח מכיסו: לא פיטמו שאני דקא חסר ביה המניא כלומר שבין הקנייה ובין ההוצאה עומד לו עד שמונה זוז דהיינו ב' סלעים: סיפא דזבן איל באלבעה. והוציא עליו בחלת ואשבחיה וזוא ושוי המניא כדקתני והרי זוז"ם דאדם (מה שהקדש) [מתכפר בשבח הקדש]: אי הכי אימא סיפא. דהא ברייתא הרי הוא בשותים כשר וישלם סלע מביתו להקדש אמאי ישלם סלע שלם הא חסר ליה בהא איל ד' זוזי: מאי ישלם סלע תשלום דסלע. כלומר אותו זוז שמניי ישלם להקדש. אלמא דאין אדם מתכפר בשבח הקדש: ואי סבירא ליה דאין אדם מתכפר בשבח הקדש. כלומר דמשום הכי יהיב תשלום סלע: וכי יהיב תשלום סלע מאי הוי מ"מ באיל גופיה לא חסר המניא ואנן בן ב' סלעים בעינן וליכא אלא לעולם קסבר אדם מתכפר בשבח הקדש: אי הכי אפ' תשלום סלע לא יתן. אין דלא בעי אלא משום גזרה שמא יאמרו כו' השתא איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי מאי הוי עלה: ת"ש לא יצא. אלמא דאין אדם מתכפר בשבח הקדש: לא שנו. דאין טעונין לחם אלא לאחר כפרה שנתכפר בתורה עצמה ובלחמה. אבל לפני כפרה ששניהם עומדות טעון לחם דמתכפר באיזה שירצה: אלמא קסבר אדם מתכפר בשבח

ע) ע"כ צ"ל ולעולם אימא לך דאין אדם מתכפר בשבח הקדש. ב) גרסה דצ"ל

מוסף רש"י

שיטה מקובצת